

LAKIALOITE 30/2004 vp

Laki rikoslain 32 ja 48 a luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Rikoslain metsästysrikoksia koskevaan 48 a lukuun lisätään törkeää metsästysrikosta koskeva rangaistussäännös ja rikoslain kätkemisrikoksia

koskevaa 32 lukua tarkistetaan siten, että kätkemisrikoksen esirikoksiin lisätään metsästysrikos.

PERUSTELUT

Lainsäätäjä ei ole metsästyslain rangaistussäännöksiä säätäessään ennakoinut, että metsästyksestä voisi kehittyä ammattimaista ja laajamittaista lainvastaista toimintaa. Viime vuosina on kuitenkin esiintynyt järjestäytynyttä salakaato-toimintaa ja salametsästetyn riistan lihaan liittyvää liiketoimintaa, joka on ollut hyvin laajaa ja johon on liittynyt todistajiin ja sivullisiin kohdistunutta uhkailua ja vahingontekoa. Rikoslaki ei nykymuodossaan sisällä rangaistussäännöksiä, joilla olisi tarpeeksi suuri ennalta ehkäisevä vaikutus ja joiden nojalla voitaisiin käyttää rikosten selvittämiseksi riittävän tehokkaita pakkokeinoja tämän ammattimaisen ja laajamittaisen lainvastaisen toiminnan torjumiseksi.

Kätkemisrikos

Rikoslain 32 luvun 1 §:n kätkemisrikosta koskevassa säännöksessä mainittuihin esirikoksiin tulee lisätä metsästysrikos, jolloin ilman muita lainmuutoksia olisivat käytettävissä saman luvun 2 §:n säännökset törkeästä kätkemisrikoksesta, jonka rangaistusasteikko on vankeutta nel-

jästä kuukaudesta neljään vuoteen, ja 3 §:n säännökset ammattimaisesta kätkemisrikoksesta, jonka rangaistusasteikko on vankeutta neljästä kuukaudesta kuuteen vuoteen.

Metsästysrikoksella saadun saaliin kätkemisestä, hankkimisesta, kuljettamisesta, välittämisestä ja kauppaamisesta säädetään rangaistus rikoslain 48 a luvun 4 §:ssä rikosnimikkeellä laitoman saaliin kätkeminen, eikä rikoslain 32 luvussa. Vaikka kyseisen rikoksen rangaistusmaksimia nostettiin vuonna 2002 kuuteen kuukauteen, mikä mahdollisti etsinnän käyttämisen, rikos ei oikeuta esitutkinnassa esimerkiksi kiinnittämiseen tai pidättämiseen. Siten käytössä olevat keinot rikosten paljastamiseksi ja selvittämiseksi ovat riittämättömät ottaen huomioon rikollisen toiminnan laatu ja laajuus.

Esitetyllä uudistuksella esitutkinnassa tulisivat käyttöön rikoksen selvittämisen kannalta tehokkaammat pakkokeinot, minkä lisäksi ennalta ehkäisevä vaikutus lihanvälittäjäportaan keskuudessa olisi olennaisen suuri, koska tämä mahdollinen tekijäporras koostuu pääsääntöises-

ti liikkeenharjoittajista eikä ammattirikollisista. On selvää, että salametsästyksen laajuus on suorassa riippuvuussuhteessa siihen, miten paljon markkinoilla on kysyntää laittomasti pyydetystä riistanlihasta.

Törkeä metsästysrikos

Rikoslain metsästysrikoksia koskevan 48 a luvun 1 §:n jälkeen tulee lisätä törkeää metsästysrikosta koskeva rangaistussäännös, jonka rangaistusasteikko parantaa ennalta ehkäisevyyttä ja oikeuttaa esitutkinnassa tehokkaampien pakkokeinojen käyttöönottoon.

Nykytilanteessa metsästysrikoksen rangaistusasteikko on sakkoa ja enintään kaksi vuotta vankeutta. Rangaistusasteikko on lievä erityisesti silloin, kun samalla kertaa on tuomittavana useita eri tekoja, joilla samalla kertaa rikotaan useita eri metsästyslain säännöksiä. Esimerkiksi hirvieläinten salametsästys tapahtuu pääsääntöisesti ilman pyyntilupaa, usein rauhoitusaikana ja vieläpä monesti kielletyllä tuliaseella moottoriajoneuvosta käsin. Salametsästetyn riistan lihan markkinoinnissa rikotaan usein hygienia- ja lihan tarkastussäännöksiä, kun säilytys- ja kuljetusolosuhteet ovat puutteelliset ja liha saattaa jäädä kokonaan tarkastamatta, millä voi olla vakavia terveysvaikutuksia.

Metsästysrikoksesta tuomittava henkilö voidaan rikoslain 48 a luvun 6 §:n mukaan tuomita metsästyskieltoon enintään viideksi vuodeksi, jona aikana hän ei saa metsästä. Metsästyskiellon rikkominen rangaistaan metsästysrikkomuksena, josta metsästyslain 74 §:n nojalla voidaan tuomita sakkorangaistus. Kun tavoitteena on ammattimaisen ja laajamittaisen rikollisuuden torjuminen, ei metsästyskiellon rikkomisesta säädetyllä seuraamuksella ole tarvittavaa ennalta ehkäisevää vaikutusta.

Säädettävän törkeän metsästysrikoksen minimirangaistuksen tulisi siten olla vähintään neljä kuukautta vankeutta ja maksimirangaistuksen enintään kuusi vuotta vankeutta. Tämä oikeuttaisi esitutkinnassa käyttämään tehokkaampia pakkokeinoja, kuten pakkokeinolain 5 a luvun 3 §:ssä säädettyä televalvontaa, sekä mahdollistaisi rangaistuksen mittaamisen siten, että toiminnan laajuus ja ammattimaisuus otettaisiin riittävästi huomioon, niin että rangaistuksilla olisi myös ennalta ehkäisevää vaikutusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 32 ja 48 a luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 32 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 61/2003, ja
lisätään 48 a lukuun, sellaisena kuin se on laissa 515/2002, uusi 1 a §, seuraavasti:

32 luku

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

1 §

Kätkemisrikos

Joka kätkee, hankkii, ottaa huostaansa tai välittää toiselta varkaus-, kavallus-, ryöstö-, kiristys-, petos-, kiskonta-, maksuvälinepetos- tai metsästysrikoksella saatua omaisuutta taikka muulla tavoin ryhtyy sellaiseen omaisuuteen, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rahanpesuna, *kätkemisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

48 a luku

Luonnonvararikoksista

1 a §

Törkeä metsästysrikos

Jos edellä tarkoitettu metsästäminen
1) on laajamittaista ja ammattimaista, tai
2) tapahtuu vastoin tuomioistuimen antamaa metsästyskieltoa,
ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä metsästysrikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2004

Lauri Kähkönen /sd
Olli Nepponen /kok
Pekka Vilkuna /kesk
Juha Rehula /kesk
Tapani Tölli /kesk
Nils-Anders Granvik /r
Esko Kurvinen /kok
Matti Väistö /kesk
Petri Salo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Veijo Puhjo /vas
Tuula Väättäinen /sd
Lasse Hautala /kesk
Minna Lintonen /sd
Harry Wallin /sd
Arto Seppälä /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Elo /sd
Esa Lahtela /sd
Mikko Alatalo /kesk

Martti Korhonen /vas
Reijo Laitinen /sd
Raimo Vistbacka /ps
Klaus Hellberg /sd
Risto Kuisma /sd
Kalevi Olin /sd
Timo Seppälä /kok
Jukka Vihriälä /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Seppo Lahtela /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Hannu Hoskonen /kesk
Eero Lämsä /kesk
Matti Kangas /vas
Pekka Nousiainen /kesk
Ilkka Taipale /sd
Reijo Paaajanen /kok
Lasse Virén /kok
Klaus Pentti /kesk